

EENE OPMERKING,

NAAR AANLEIDING VAN DEN BRIEF AAN ZEXC. DEN MINISTER VAN BINNEN-
LANDSCHE ZAKEN, NAMENS HET HOOFDBESTUUR DER MAATSCHAPPIJ.
(*Tijdschrift voor Geneeskunde* 1886, II. blz. 410.)

Het Hoofdbestuur der Maatschappij vraagt aan den Minister eene wetsverandering, waaruit zal voortvloeien, dat „*het practisch arts-examen niet tegenover eigene leermeesters kan worden afgelegd*”, en verwijst daarbij naar het Rapport der ad hoc benoemde Commissie, bestaande uit de Heeren v. ITERSON, SNELLEN en PEL.

Deze verwijzing zou tot de opvatting kunnen leiden, alsof bedoeld Rapport met dit laatste advies der Maatschappij overeenkomt.

Daartegen wensch ik, als mede-rapporteur, ten krachtigste te protesteeren.

Bedoelde Commissie heeft in hare tweede bijeenkomst, na uitvoerige en ernstige bespreking, haar Rapport vastgesteld, en aan haren Rapporteur, den Heer v. ITERSON, opgedragen, dit te brengen in de Algemeene Vergadering der Maatschappij. Bij voorbaat werd het gepubliceerd in het *Tijdschrift voor Geneeskunde*, blz. 85 van dezen jaargang. Sedert dien tijd is de Commissie niet samengekomen.

Dit Rapport adviseert, dat 4 Commissiën voor het afnemen der arts-examens zullen worden benoemd, en dat de Candidaten in de keuze, waar zij zich willen aanmelden, zullen worden vrijgelaten, behoudens uitsluiting van de plaats, waar ze het doctoraal of theoretisch-geneeskundig examen hebben afgelegd.

Het Rapport bedoelt daarmede de Candidaten te nopen hunne studiën althans voor eenigen tijd aan eene andere Universiteit te continueeren, en erkent de wenschelijkheid, dat deze niet voor geheel vreemde examinatoren verschijnen.

Het behoeft wel geen betoog, dat deze conclusie eene geheel andere betekenis heeft, dan de eisch, dat het examen niet door eigen leermeesters zal mogen afgenomen worden.

Tegenover studenten, die achtereenvolgens alle Universiteiten hebben bezocht, zou het examineeren door Docenten zijn buitengesloten, terwijl door ieder wordt toegestemd, dat de geschiktheid om te examineeren bij de niet-Docenten in den regel ontbreekt.

In de missive aan den Minister wordt verder verwezen naar het Verslag van de Algemeene Vergadering. Daarin komt op blz. 151 eene mededeeling voor, dat „*de Commissie*” in haar voorstel eene wijziging heeft gebracht, leidende tot eene conclusie, in hoofdzaak verschillende van het Rapport van de Heeren v. ITERSON, SNELLEN en PEL.

Wie toen de leden van „*de Commissie*” zijn geweest, wordt niet gezegd; ik verklaar, dat ik aan zulk eene grillige inconsequentie niet heb medegewerkt. Ja, ik weet niet, dat er ooit eenigerlei Commissie werd bijeengeroepen, die zoodanig nieuw besluit kan hebben genomen.

Ik heb mij verheugd, dat de Regeering heeft goedgevonden, overeenkomstig ons Rapport, voor dit jaar vier Commissiën tot het afnemen der arts-examens te benoemen. Het al of niet uitsluiten van de plaats, waar het voorafgaand examen is afgelegd, was voor mij steeds eene zaak met licht- en schaduwzijde.

Ons Rapport noemt, als reden van aanbeveling, in de eerste plaats, dat het meerendeel der studeerenden daardoor genoopt zoude worden meer dan eene Universiteit te bezoeken, waarbij dan het nadeel wordt voorkomen, dat de examinerator hem geheel vreemde leerlingen moet beoordeelen.

Naar mijne overtuiging moet bij alle regeling van examens op den voorgrond staan, dat de examens niet zijn het doel, maar alléén hulpmiddelen ter bevordering van onderwijs en van studie. Onze laatste arts-examens, met 50 pCt. afwijzing, berustten op ziekelijken grondslag en hebben niets dan schade gebracht. Niet het examen, maar de leerschool geeft een waarborg voor den bloei der geneeskunst.

Daarom zijn ik en menigeen met mij tegenstanders van het examen-systeem, dat op uitsluiting van eigen leermeesters berust.

Utrecht, 24 October 1886.

H. SNELLEN.

Aanteekening van den Hoofdbestuurder-Secretaris.

De ondergeteekende veroorlooft zich bij bovenstaande opmerking het volgende aan te teekenen.

Het Hoofdbestuur heeft bij de vaststelling van het door den Heer SNELLEN bedoelde adres volkomen in overeenstemming gehandeld met het besluit van de Algemeene Vergadering, waarvan de Notulen reeds in het *Tijdschrift voor Geneeskunde* van 7 Augustus gepubliceerd zijn. Het heeft de aangevoerde motieven in hoofdzaak ontleend aan de in de Algemeene Vergadering aangevoerde argumenten, en heeft te goeder trouw den Minister als toelichting verwezen op het Rapport, in de overtuiging, dat dit hetzelfde bedoelde. Dat aan de geringe wijziging in de redactie, waar de uitdrukking: „voor „andere dan eigene leermeesters”, gekomen is in plaats van „de plaats „waar het doctoraal examen in de geneeskunde of het theoretisch geneeskundig „examen met goed gevolg is afgelegd”, door iemand die beteekenis gehecht zou worden, die de Heer SNELLEN er aan hecht, heeft zeker geen lid van het Hoofdbestuur, noch van de Algemeene Vergadering bevroed.

Die wijziging dankt immers haar ontstaan aan de vrees, door de Afdeeling Amsterdam uitgedrukt, in de toelichting tot haar amendement (*Tijdschrift voor Geneeskunde*, blz. 425), „dat de examinandi, om hun Staats-examen in die „stad te kunnen afleggen, waarin zij dit wenschen, op voorbarige wijze aan „eene andere Universiteit hunne theoretische examens zullen doen, om ten „slotte bij hunne eigene leermeesters het practisch Staats-examen af te leggen.”

De Heer SNELLEN verklaart thans, dat de tweede conclusie van het ook door hem ondertekende Rapport, die algemeen, ook in de Algemeene Vergadering, en door de twee daar aanwezige leden der Commissie, als de hoofdzaak opgevat werd, voor hem altijd geweest is *eene zaak met licht- en schaduwzijde*, en het blijkt uit het slot zijner opmerking, dat hij nu alleen nog de schaduwzijde ziet. Ik moet het inderdaad betreuren, dat hij met deze verklaring gewacht heeft tot het Adres aan de Regeering verzonden was, en niet liever aan zijne bezwarer uitdrukking gegeven heeft, toen de Handelingen der

Algemeene Vergadering, waarop zij eigenlijk betrekking hebben, verschenen zijn. GUYE.

Aanteekening van de HH. v. ITERSON en PEL, leden der Commissie.

De Heer SNELLEN heeft de kwestie niet goed begrepen, en voert eigenlijk strijd tegen windmolens.

Hij zegt:

„Dit Rapport (der Commissie) adviseert, dat 4 Commissiën voor het afnemen der arts-examens zullen worden benoemd, en dat de Candidaten in de keuze, waar zij zich willen aanmelden, zullen worden vrijgelaten, behoudens uitsluiting van de plaats, waar ze het doctoraal of theoretisch geneeskundig examen hebben afgelegd.”

Welnu, aan het eerste verlangen was, toen de Vergadering te Hoorn bijeenkwam, reeds voldaan, daarom stelde de Commissie (de Heeren v. ITERSON en PEL — de Heer SNELLEN was afwezig) voor: de discussie te bepalen:

„tot de enkele vraag of volgens het oordeel der Vergadering de arts-examens behooren afgenomen te worden door de eigen leermeesters der Candidaten, zooals thans, nu in dat opzicht vrijheid gelaten zal worden, in den regel het geval zal zijn, dan wel, *zooals de Commissie wenscht*, door anderen.”

Hieruit blijkt ten duidelijkste, dat hetzelfde bedoeld wordt door „afleggen van het arts-examen op eene andere plaats dan waar doctoraal of theoretisch geneeskundig examen gedaan is” en „afleggen van het arts-examen voor anderen”. Zoo heeft iedereen het opgevat, en in de praktijk zal het op hetzelfde neerkomen; door aan alle Universiteiten een bezoek te brengen wordt men nog geen leerling van alle Professoren.

Niemand heeft er aan gedacht, dat examen-commissies buiten het onderwijzend personeel zouden worden samengesteld. In het adres aan den Minister staat dan ook zeer terecht (Al. 1), een *practisch* arts-examen voor *andere* dan eigen leermeesters, enz.

De Voorzitter der Algemeene Vergadering heeft omtrent *het beginsel* doen beslissen, door de woorden van het amendement Amsterdam in rondvraag te brengen; diezelfde woorden zijn ter kennis van den Minister gebracht; maar om elken twijfel omtrent hunne beteekenis weg te nemen, is ten overvloede naar het Rapport der Commissie en naar de discussie te Hoorn verwezen.

J. E. VAN ITERSON JAZ.

P. K. PEL.

WETENSCHAPPELIJKE MEDEDEELINGEN.

De bloedingen gedurende de zwangerschap, tijdens en na de baring. — De stiefmoederlijke wijze, waarop in de gewone leerboeken over dit artikel gehandeld wordt, gaf EICHHORST (*Deutsche Medicinal Zeitung*) aan-